

بنام خدا

آزمون حافظه وکسلر

(فرم الف)

Wechler Memory Scale

(W.M.S)

ترجمه و تنظيم : صادق نصيري- سيد عباس باقري يزدي

زير نظر: دكتور محمد نقي براهني

آزمون حافظه وکسلر و راهنمای اجرا

آزمون حافظه وکسلر که به عنوان یک مقیاس عینی برای ارزیابی حافظه به کار برده می شود نتیجه ده سال تحقیق و بررسی در زمینه حافظه عملی، ساده و فوری بوده و اطلاعاتی را برای تفکیک اختلالات عضوی و کنشی حافظه بدست می دهد.

مزایای استفاده از این مقیاس که به طور 15 دقیقه به طول می انجامد عبارتند از :

1- استاندارد شده در حد رضایت بخش

2- به تفاوت حافظه در سنین مختلف توجه گردیده

3- بهره حافظه (MQ) که بدست می دهد تا حدودی به بهره هوشی آزمودنی قابل مقایسه است.

با این آزمون بطور کلی می توان :

1- یادگیری و بخاطر آوری فوری

2- تمرکز و توجه

3- جهت یابی و بخاطر آوری حافظه طولانی مدت را بدست آورد.

مقیاس حافظه وکسلر (فرم الف) شامل 7 آزمون فرعی : 1- آگاهی شخصی در مورد مسائل روزمره و شخصی 2- آگاهی نسبت به زمان و مکان (جهت یابی) 3- کنترل ذهنی 4- حافظه منطقی 5- تکرار ارقام رو به جلو و معکوس 6- حافظه بینایی 7- یادگیری تداعی ها می باشد.

در زیر دستورالعمل اجرای این آزمون آورده شده است.

1- آگاهی شخصی در مورد مسائل روزمره و شخصی

این آزمون فرعی از 6 سوال ساده مربوط به اطلاعات شخصی و عمومی تشکیل شده گردیده و بر روی آزمودنیهایی که دچار اختلالاتی همچون Senlie dementia, aphasia هستند کاربرد زیادی دارد.

نمونه سوالات : چند سال دارید؟.....

نمره گذاری : يك نمره برای هر پاسخ صحیح.

حداکثر نمره : 6

2- جهت یابی (Orientation)

این آزمون فرعی از 5 سوال ساده همچون چه سالی است؟ چه ماهی است؟ و..... برای بررسی جهت یابی فوری آزمودنی بکار گرفته می شود.

نمره گذاری : يك نمره برای هر پاسخ صحیح

حداکثر نمره : 5

3- کنترل ذهنی

این آزمون فرعی از سه زیر مجموعه تشکیل گردیده و برای تشخیص نقایص مغزی بیماران ارگانیک مغز بکار برده می شود.

دستورالعمل : (a) شمردن وارونه از 20 تا 1. از آزمودنی بخواهید کوشش کند که اعداد 20 تا 1 بصورت وارونه بشمارد.

مانند : 1،.....،18،17،16،15،14،13،12،11،10،19، 20

آزمونگر می تواند دستورالعمل را تکرار کند ولی نباید هیچگونه کمکی درحین تلاش آزمودنی به وی داده شود. خطاها و مدت زمان ارائه را یادداشت نمایید.

محدودیت زمانی : 30 ثانیه

نمره گذاری : 2 نمره در مدت زمان منظور شده بدون خطا

1 نمره در مدت زمان منظور شده با یک خطا

اگر آزمودنی بطور صحیح و بدون خطا در مدت زمان 10 ثانیه شمارش را انجام دهد یک نمره اضافه می گیرد.

حداکثر نمره : 3

دستورالعمل (b) : شمارش نام ماه های سال : می خواهم هرچه سریعتر نام ماه های سال را برایم بگویید. فروردین، اردیبهشت،.....

تعداد خطا و زمان ارائه شده را یادداشت کنید. محدودیت زمانی : 30 ثانیه

نمره گذاری : 2 نمره در مدت زمان منظور شده بدون خطا.

1 نمره در مدت زمان منظور شده با یک خطا .

اگر آزمودنی به طور صحیح و بدون خطا در مدت زمان 10 ثانیه ماهها را نام ببرد یک نمره اضافی می گیرد.

حداکثر نمره : 2

دستورالعمل (c) شمارش سه به سه: از آزمودني بخواهيد هرچه سريعتر از عدد يك، سه تا سه تا بشمارد. مانند اين :7-4-1. به محض رسيدن به عدد40 آزمودني را متوقف كنيد. زمان و تعداد خطا را يادداشت كنيد.

محدوديت زماني : 45 ثانيه

نمره گذاري : 2 نمره در مدت زملن منظور شده بدون خطا.

1 نمره در مدت زمان منظور شده با يك خطا.

اگر آزمودني بطور صحيح وبدون خطا در مدت زمان 30 ثانيه شمارش را انجام دهد يك نمره اضافي مي گيرد.

حداكثر نمره :3

حداكثر نمره در آزمون فراخناي ذهني در سه خرده آزمون: 9

4- حافظه منطقي

اين آزمون فرعي شامل دو متن است. شبيه متون مورد استفاده در استنفورد بينه و مانند آن نمره گذاري مي شود. اين آزمون ياد آوري Logic Material را اندازه گيري مي کند.

دستورالعمل: به آزمودني بگوئيد كه داستان کوتاه 4-5 خطي براي ت مي خوانم به دقت گوش كن، وقتي كه تمام كردم شما آن را تكرر كن.

حاضرید؟

بدین ترتیب متن الف برای آزمودنی شمرده شمرده خوانده می شود. بعد از این که خواندن متن الف تمام شد گفته می شود ، حالا می خواهم متن کوتاه دیگری را برایت بخوانم و ببینم چه تعداد بیشتری از این متن را بخاطر می آورید و بدقت گوش کنید.

آزمونگر متن "ب" را می خواند و آزمودنی طبق متن قبلی عمل می کند. نمره گذاری : به هر واحدی که به صورت نکات اصلی /...../ مشخص شده وزیر آن خط کشیده شده يك نمره تعلق میگیرد. به شرطی که آزمودنی به کلمات اشاره کند تا مفهوم آن را درست بیان نماید.

به طور کلی برای جابه جایی يك عبارت به عبارت دیگر نمره ای کم نمی شود. مهم مفاهیم قسمت های مختلف مربوط به متن هاست. هرمتن از 23 قسمت تشکیل شده که هر دو اینها جمع و بر 2 تقسیم می شود.

حداکثر نمره : 23

5- تکرار ارقام رو به جلو و معکوس

دستورالعمل: به آزمودنی بگویید " می خواهم ببینم تا چه اندازه می توانید توجه داشته باشید". من چند عدد را برای شما می خوانم اعداد تمام شد شما باید اعدادی را که به صورت ارقام شنیده اید به من بگویید. گوش کنید با سلسله اعداد 4 رقمی شروع می کنیم.

اگر آزمودنی در کوشش اول موفق نبود ارقام کوشش دوم اجرا می شود و به همین طریق سوال های دیگر را می پرسید. سلسله ارقام کوشش

دوم زماني اجراء مي شود که آزمودني در سلسله ارقام کوشش اول موفق نباشد. هرگاه آزمودني در هر دو کوشش مربوط به سلسله ارقام معيني نا موفق بود آزمایش با اين آزمون متوقف مي گردد.

نمره گذاري: نمره آزمودني برابر است با تعداد اعداد آخرين سلسله ارقام که وي در کوشش اول يا دوم با موفقیت تکرار کرده است. به عنوان مثال: اگر آزمودني موفق به تکرار سلسله اعداد 5 رقمي در کوشش اول يا دوم گردد 5 نمره به وي تعلق مي گيرد.

تکرار ارقام به صورت معکوس

دستورالعمل: همیشه با سري اعداد 3 رقمي شروع مي کنيم. براي اجرا به آزمودني گفته مي شود من مي خواهم ببينم تا چه حد مي توانم اعداد را در ذهنتان نگه داريد. اکنون اعدادي را براي شما مي خوانم، وقتي خواندنم را تمام کردم شما بايد آنها را به طور وارونه به من بگوييد. به عنوان مثال: اگر من بگويم "5-9-1" شما چه خواهيد گفت؟ "1-9-5".

اگر پاسخ آزمودني به سلسله ارقام ياد شده درست نبود و يا متوجه سوال نشده، پاسخ به وي گفته مي شود "1-9-5".

به آزمودني گفته مي شود: "يادتان باشد که شما بايد اعداد را به طور وورانه و معکوس بعد از من بگوييد" حاضرید؟

اگر آزمودني موفق به تکرار وارونه سري اول ارقام گردید با سلسله ارقام بعدي ادامه مي دهيم. هرگاه آزمودني در دو کوشش مربوط به سلسله ارقام معيني ناموفق بود آزمون متوقف ميگردد.

نمره گذاري: نمره آزمودني برابر با تعداد آخرين سلسله ارقام است که وي در کوشش اول يا دوم توانسته است با موفقيت به طور وارونه آنها را تکرار نمايد. به عنوان مثال اگر آزمودني سلسله اعداد 4 رقمي را بتواند به طور معکوس تکرار کند نمره 4 به او داده مي شود.

حداکثرنمره: 7

اگر آزمودني در تکرار وارانه اعداد سه رقمي در هر دو کوشش ناموفق باشد بايد سلسله اعداد دو رقمي به او داد. اگر در هر يك از دو کوشش خود بتواند آن را با موفقيت تکرار کند نمره 2 به او تعلق مي گيرد.

6- حافظه بينايي

اين يك آزمون بازسازي بينايي است که در آن از آزمودني خواسته مي شود از حافظه خود شکل هاي ساده اي را که به مدت 10 ثانيه در اختيار وي گذاشته مي شود ترسيم نمايد.

دستورالعمل براي کارتهاي a ، b ، c : طرح هاي a ، b ، c به ترتيب ارائه شود.

دستورالعمل برای کارت های a, b : به آزمودنی گفته می شود " تصاویری را به شما نشان می دهم، فقط 10 ثانیه می توانید به آنها نگاه کنید بعد که من آن را برداشتم شما باید آنها را از حافظه خود بکشید".

شروع نکنید تا اینکه با شما بگویم. حاضرید؟

از نشان دادن کارت به مدت 10 ثانیه بگویید " حالا آن را بکش".

دستورالعمل کارت c: " این یکی کمی مشکل تر تر است، در این کارت 2 تصویر وجود دارد، می خواهم به هر دو آنها به دقت نگاه کنید. مجدداً فقط 10 ثانیه وقت دارید. پس از آنکه آن را برداشتم باید هر دو تصویر را برایم بکشید. این یکی که در سمت چپ قرار دارد (به آن قسمتی که آزمودنی باید ترسیم نماید اشاره کنید) و آن یکی که در سمت راست کارت است (اشاره کنید). حاضرید؟ کارت را به مدت 10 ثانیه در معرض دید آزمودنی قرار دهید.....

نمره گذاری کارت a :

1- دو خ _____ ط _____ متق _____ اطع، 4 پ _____ رچم

1 نمره

2- پرچمها درست در مقابل هم قرار گرفته باشند

1 نمره

3- میزان دقت و درستی (خطوط تقریبا مساوی باشند، از وسط به دو نیم شده باشند، تقریبا زاویه ها درست کشیده شده، پرچمها تقریبا مربع باشند).

1 نمره

حداکثر نمره : 5 نمره

نمره گذاری کارت b :

1- مربع بزرگ با 2 قطر

1 نمره

2- 4 مربع کوچک در مربع بزرگ

1 نمره

3- وجود 2 قطر در داخل هر مربع کوچک

1 نمره

4- وجود 16 نقطه در داخل مربع های کوچک

1 نمره

5- دقیق بودن اندازه ضلع ها (اندازه پیرامون مربع های کوچک بین 1 و 16 مربع کوچکتر باشد). 1 نمره

2

4

6- اگر طرح را کشیده ولی خطوط یا مربع های اضافی ترسیم فقط 3 نمره

داده می شود.

حداکثر نمره : 5 نمره

درکارت c هر قسمت را جداگانه نمره گذاري نماييد.

1 - c :

1- مربع مستطيل بزرگ با مربع مستطيل کوچکتر داخل آن

1 نمره

2- زواياي قائمه مستطيل کوچک به زواياي مستطيل بزرگ به وسيله

خطي وصل شده باشد 1 نمره

3- مستطيل کوچکتر بطور دقيق در طرف راست مستطيل بزرگتر کشيده

ويا تقريبا شبیه به

تصوير اصلي کشيده باشد.

1 نمره

حداکثر نمره: 3

2- c :

1- يك مستطيل باز با دو دسته در انتهاي هر يك از خطوط

1 نمره

2- وسط وقسمتهاي راست وچپ به درستي ترسيم شده

1 نمره

3- اگر تصوير درست کشيده ولي يکي از شاخه ها بطور متناسب قرار

نگرفته باشد فقط 2 نمره تعلق مي گيرد.

4- اگر تصویر و بازوها با اندازه های متناسب ترسیم شده باشند 3 نمره داده می شود.

حداکثر نمره: 3

حداکثر نمره در تمام تصویر: 14

7- آزمون یادگیری تداعی ها

آزمون شامل 10 جفت تداعی است که بعضی از آنها ساده تر، برخی سخت و دشوار است و آزمودنی لازم است در سه کوشش آنها را یاد بگیرد. دستورالعمل: به آزمودنی گفته می شود "برای شما تعدادی کلمه می خوانم که دوتا دوتا کنا رهم قرار گرفته اند، به دقت گوش کنید بعد از اینکه کلمات را تا آخر خواندم از شما انتظار دارم کلماتی را که با هم آمده بودند به خاطر بسپاری، به عنوان مثال اگر دو کلمه مغرب- مشرق را کنار هم برای شما بخوانم و بعد بگویم مغرب شما باید بگویید مشرق".
متوجه شدید؟

اگر آزمودنی سوالی بپرسد یا بگوید که متوجه نشده، دستورالعمل را تکرار می کنیم. وقتی که آزمودنی دستور کار را به خوبی متوجه شد به او بگویید "حالا به دقت به فهرستی که برایتان می خوانم گوش کنید". اولین فهرست را به آزمودنی ارائه می دهیم. خواندن کلمات باید طوری باشد که بین هر جفت کلمه آزمونگر کمی مکث کند به طوری که 2 ثانیه

وقت بگیرد. بعد از خواندن اولین فهرست 5 ثانیه به آزمودنی وقت داده سپس فهرست یادآوری اول را اجرا کنید.

اگر جواب آزمودنی درست بود گفته می شود "بسیار خوب" و آزمون با جفت بعدی کلمات ادامه می یابد.

اگر پاسخ نادرست بود گفته می شود "نه" و جواب درست داده شده، کلمات بعدی ادامه می یابد.

بعد از پایان اولین یادآوری 10 ثانیه به آزمودنی فرصت داده شده، دومین فهرست کلمات مانند فهرست اول اجرا می شود.

نمره گذاری: 1 نمره برای هر پاسخ صحیحی که آزمودنی در 5 ثانیه داده تعلق می گیرد. نمره نهایی از جمع نمرات تداعی های ساده در هر سه یادآوری بر 2 تقسیم و با کل پاسخ تداعی های دشوار جمع می شود.

حداکثر نمره : 21

روش بدست آوردن نمره کل حافظه

نمره کل حافظه از جمع نمرات خرده آزمون های آزمودنی به دست می آید. طبق فرم اصلی آزمون که در آمریکا استاندارد شده می توان به جمع این نمرات خام، نمره ثابت اصلاح شده ای که در جدول شماره 2 مربوط به گروه های سنی مختلف آورده شده اضافه نمود که با جمع این دو "نمره میزان شده" حافظه به دست می آید، وبا مراجعه به جدول شماره 3 می

توان معادل بهره حافظه (MQ) را که درمقابل نمرات میزان شده آمده به دست آورد.

مقیاس حافظه وکسلر

W . M . S

نام نام

خانوادگی.....سن.....جنس.....

.....

تحصیلات.....وضعیت تاهل.....تاریخ

اجرای آزمون.....

آزمونگر.....

نمرات خرده آزمون ها

نمره	خرده آزمون	نمره	خرده آزمون
	6- حافظه بینایی		1- اطلاعات شخصی و عمومی
	7- یادگیری تداعی ها		2- جهت یابی
	کل نمره خام		3- کنترل ذهنی
	تصحیح سنی		4- حافظه منطقی
	نمره تصحیح شده		5- تکرار ارقام
	بهره حافظه		

1- اطلاعات شخصی		
نمره	جواب	سئوالها
		1- چند سال داري؟
		2- در چه سالي متولد شدي؟
		3- نام رييس جمهور ايران چيست؟
		4- انقلاب اسلامي ايران درچه سالي صورت گرفت؟
		5- زاینده رود درکجا قرار دارد؟
		6- پایتخت ایران را نام ببرید؟
	نمره کل	

2- جهت یابی		
نمره	جواب	سئوالها
		1- اکنون در چه سالي هستيم؟
		2- اکنون در چه ماهي هستيم؟
		3- اکنون در چه روزي از ماه هستيم؟
		4- نام مكاني كه حالا هستي چيست؟
		5- اين مكان در چه شهري قرار دارد؟
	نمره کل	

3- کنترل ذهنی

نمره	خطاها	زمان	سئوالها
			1- شمردن وارونه از بیست به یک (30 ثانیه)
			2- گفتن اسامی ماههای سال (30 ثانیه)
			3- شمردن سه تا سه تا از یک تا چهل (45 ثانیه)
			نمره کل

4- حافظه منطقی

الف:

ششم آذر / هفته گذشته / دردی / درسی کیلومتر / تهران / رودخانه ای /
طغیان کرد / آب / درکوجه های ده / جاری شد / و واردخانه ها گشت / پانزده
نفر / غرق شدند / و ششصد نفر / به علت خیس شدن / و هوای سرد / سرما
خوردند / هنگام نجات / پسر بچه ای / که درپل رودخانه / گیرکرده بود /
دست های مردی / زخمی شد /

تعداد یادآوری متن الف

متن ب :

عصر / یکشنبه / یک کشتی / ایرانی / بنام آرمان / در نزدیکی بندر عباس / به
یک مین برخورد کرد / قایقهای نجات / در حالیکه / به کمک مسافران

شتافتند/ وبا وجود تاریکی هوا/ کمبودوسایل/ وفاصله زیادکشتی
ازساحل/ توانستند ششصد مسافرا/ که 18 نفرشان/ زن بودند/ نجات
دهند/ یک کشتی هندی/ مسافران را/ به ساحل رساند/.

تعداد یادآوری متن ب

نمره = الف + ب

5- تکرار ارقام

تکرار ارقام			
نمره	ب: ارقام معکوس	نمره	الف : ارقام رو به جلو
3	3-8-2	4	9-3-4-6
3	5-1-4	4	5-8-2-7
4	9-7-2-3	5	1-3-7-2-4
4	8-6-9-4	5	6-3-8-5-7
5	6-8-2-5-1	6	3-7-4-9-1-6
5	3-4-8-1-6	6	7-8-4-2-9-3
6	8-1-4-9-3-5	7	2-3-4-7-1-9-5
6	6-5-8-4-2-7	7	6-8-3-9-7-1-4
7	5-6-3-9-2-1-8	8	7-4-6-2-9-1-8-5
7	8-2-1-9-3-7-4	8	8-2-1-9-3-5-7-4
	نمره ارقام معکوس		نمره ارقام رو به جلو
نمره کل ارقام			

6- یادگیری تداعی ها

ارائه سوم	ارائه دوم	ارائه اول
نوزاد- گریه	لاله - گل	فلز- آهن
اطاعت- متر	اطاعت- متر	نوزاد- گریه
شمال- جنوب	شمال- جنوب	فشار- تاریک
مدرسه- بقالی	کلم - قلم	شمال- جنوب
لاله- گل	بالا- پائین	مدرسه- بقالی
کلم- قلم	میوه- سیب	لاله- گل
بالا- پائین	مدرسه- بقالی	بالا- پائین
میوه- سیب	فلز- آهن	اطاعت- متر
فشار- تاریک	فشار- تاریک	میوه- سیب
فلز- آهن	نوزاد- گریه	کلم- قلم

اولین یادآوری آسان مشکل دومین یادآوری آسان مشکل سومین یادآوری آسان مشکل

-	اطاعت	-	کلم	-	شمال
-	میوه	-	نوزاد	-	میوه
-	نوزاد	-	فلز	-	اطاعت
-	فلز	-	مدرسه	-	لاله
-	فشار	-	بالا	-	نوزاد
-	مدرسه	-	لاله	-	بالا
-	لاله	-	اطاعت	-	قلم
-	شمال	-	میوه	-	فلز
-	کلم	-	فشار	-	مدرسه
-	بالا	-	شمال	-	فشار
-	کل	-	کل	-	کل

نمره.....

ب= مشکل

الف= آسان

$$\frac{\text{الف}}{\text{ب}} + \text{ب} =$$

2

جدول شماره 2 : تصحيح نمره براي سن

<u>سن</u>	<u>جمع</u>
20 - 24	32
25 -29	34
34-30	36
35 -39	38
44-40	40
45 -49	42
50 -54	44
55 -59	46
60- 64	48

جدول شماره 3 : نمرات بهره حافظه

<u>نمره تصحیح شده</u>	<u>بهره حافظه</u>	<u>نمره تصحیح شده</u>	<u>بهره حافظه</u>	<u>نمره تصحیح شده</u>	<u>بهره حافظه</u>
50	48	73	64	96	97
51	49	74	66	97	99
52	49	75	67	98	100
53	50	76	69	99	101
54	51	77	70	100	103
55	52	78	72	101	105
56	52	79	73	102	106
57	53	80	74	103	108
58	54	81	76	104	110
59	55	82	77	105	112
60	55	83	79	106	114
61	56	84	80	107	116
62	57	85	81	108	118
63	57	86	83	109	120
64	58	87	84	110	122
65	59	88	86	111	124
66	59	89	87	112	126
67	60	90	89	113	129
68	61	91	90	114	132
69	62	92	92	115	135
70	62	93	93	116	137
71	63	94	94	117	140
72	64	95	96	118	143

میانگین وانحراف معیار 7 خرده آزمون حافظه بالینی وکسلر
برای گروه سنی وجنسی، در نمونه هایی با 638 مرد و 702 زن.

مقاطع سنی	TEST		TEST VII		TEST VII		TEST VII		TEST VII		TEST VII		TEST
	میانگین	σ	میانگین	σ	میانگین	σ	میانگین	σ	میانگین	σ	میانگین	σ	میانگین
24-20 مردان	5.80	0.44	4.96	0.22	6.65	2.25	10.87	3.58	10.84	2.55	12.07	2.45	16.75
	5.61	0.62	4.92	0.34	6.56	2.05	10.03	3.85	10.30	2.07	12.07	2.41	16.61
25-34 مردان	5.98	0.14	4.96	0.22	6.67	1.97	10.40	3.49	10.57	10.99	12.11	2.18	16.29
	5.83	0.48	4.94	0.23	6.81	2.02	10.19	3.84	10.35	2.32	11.42	2.76	16.50
35-44 مردان	5.90	0.39	4.95	0.27	6.71	2.06	9.64	4.24	10.35	1.96	11.48	2.94	15.44
	5.89	0.32	4.94	0.28	6.17	1.90	10.43	3.07	10.54	1.92	11.56	2.78	17.78
45-54 مردان	5.90	0.61	4.95	0.27	6.44	2.47	9.81	4.39	10.12	2.32	9.98	3.73	15.61
	5.91	0.31	4.96	0.24	6.63	2.04	10.15	3.52	10.36	2.14	10.67	3.20	16.25
55-64 مردان	5.85	0.48	4.91	0.41	5.88	2.58	8.27	3.48	9.54	2.12	8.72	4.08	13.74
	5.74	0.53	4.92	0.27	6.20	2.31	8.44	3.42	9.41	1.72	8.28	3.46	14.62
65-69 مردان	5.86	0.44	4.92	0.31	5.37	2.22	8.25	3.32	10.20	1.92	7.51	4.25	12.89
	5.61	0.75	4.94	0.25	5.04	2.49	8.15	3.32	9.43	1.98	6.40	3.71	12.72
74-70 مردان	5.72	0.56	4.92	0.30	4.75	2.21	8.09	3.98	8.90	1.92	6.28	3.44	12.11
	5.45	0.91	4.79	0.56	4.74	2.58	7.33	3.38	8.22	2.00	5.32	3.40	11.95
مردان 75 el +	5.43	0.87	4.84	0.48	4.40	2.77	6.43	3.56	8.28	2.51	4.85	2.69	11.07
	5.53	0.75	4.92	0.31	4.38	2.29	6.99	2.98	8.51	1.70	4.82	3.60	10.73

σ
3.30
4.36
3.66
4.45
4.48
2.83
4.23
3.91
4.95
4.21
4.92
5.06
4.80
4.84
5.44
4.48

